

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

AZ „EPERJESI SZÉCHENYI-KÖR” ÉS A „SÁROSMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET” KÖZLÖNYE.

Szerkesztői iroda:
Megyeház.
 de intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény.
 Kiadóhivatal:
 Az EPERJESI NÉPBANK helyiségeiben, főuteza 2 ik sz. a.

Megjelen: minden vasárnap.
 Előfizetési ár: vidékre postán vagy helyben házhoz küldve:
 Egy évre 5 frt — kr.
 Félévre 2 „ 50 „
 Negyedévre 1 „ 25 „

Hirdetési díj:
 háromhasabos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös
 hirdetés jutányosabb.
 Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 krajczár.
 Nyilttér minden sor 10 kr.

Sárosmegye agrár-mérlege.

II.

A mult számban kimutatott birtokváltozásoknál egynemely laikus bizonyára örvendtes jelenésnek magyarázná az évről évre növekedő értéket s oda véleményezné a dolgot, hogy megyénkben még is létezik oly felesleges tőke, melyet földbirtokba lehet fektetni, hanem a ki közelebből nézi meg a képet, annak bizony a távolból szemlélt pompás színharmónia valóságos durva festékmázolmányává tűnik fel.

Igaz ugyan, hogy sok volt a birtokváltozás, de az a kérdés, hogy mily rugók idézték azt elő? Regisztráljuk a dolgot s akkor kénytelenek leszünk beismerni, hogy az „örvendtes jelenés” nagyon is megcsappan értékében.

Tagadhatlan tény, hogy ama birtokváltozások közt legnagyobb kontingenst szolgáltat az adásvétel, hanem hát ez ép olyan természetű, mint az a győzelem, melyre Pyrrhus azt mondta, hogy „még így ilyen győzelem — s verve vagyok”.

A vételek itt-ott hitelre eszközöltettek, sőt a mi még ennél is rosszabb, kölcsönpénzen jutott az új birtokos a földhöz, melynek termését a kölcsöntőke kamatai a tulajdonos csürje helyett, a hitelező kaszájába juttatták. Azok az új birtokosok pedig, kik a megvett földbirtokot a saját megtakarított pénzükből fizették ki, legnagyobbbrészt ahhoz a fajta-hoz tartoznak, ki a türelmes anyaföldet nem hivatalosra, odaadó fíradozással, hanem merő spekulációból művelik, mi által kettőt rontanak. — mert míg egyrészt kiragadják a született s egyebet nem értő földművelő kezéből a termő talajt, addig másrészt oktalan művelés, gazdálkodás által egyszersmind a földbirtokot is tönkre teszik!

Földműves gazdáink, a kik saját szerzeményükön szereztek földet, meglehetősen számmal vannak képviselve, s azoknak is a pénze nem honi keresemény, hanem amerikai dollárokból van összekuporgatva: a mire jó lélekkel elmondhatjuk, hogy amit a vámon nyertünk, azt a réven elvesztettük, mert igaz ugyan, hogy nagyon szép fényes pénz az a dollár, hanem az amerikába kivándorlottak által elvesztett munkaerőt még azzal sem lehet megfizetni. Nem megyünk messzire, csak a Tapoly vidékét em-

lítjük meg, hol ilyenén tömeges kivándorlások miatt az ottani földbirtokos osztály munkaerő hiányában a tönk szélére van juttatva a szó szoros értelmében.

Az ily természetű adásvételekben nincs köszönet, azok nem a jólét, hanem az örvény felé való közeledésnek a jelei s habár külsőleg ragyogó agrár-állapotot tüntetnek az avatatlanok szeméi elé, lényegükben mérges gyorsasággal terjedő körtünetet takargatnak!

De ez még hagyján! Hanem mit szólnak azon birtokváltozásokról, melyeknél az adásvételei okmányt a licitációs díj gyászos pergése helyettesíti? Mielábusan hangzik el az „először — másodsor — senki többet? harmadsor — gyászdal s egész virágozó telek leütnék 10 mond tíz forintért a mi hogy nem mese, bizonyítja a „Bárfai takarékpénztár!”

Uram? ad többet, az ily birtokváltozásokból, mert maholnap el lenne egész Sárosmegye! pedig a hat év birtokváltozásai közt a dobpergés körülbelül $\frac{1}{6}$ -od rész arányban volt képviselve!

A hagyatéki beszavatozások következtében történt birtokváltozások szintén szép számmal vannak képviselve, hanem hát itt ismét az a baj, hogy az örökséggel az új birtokosra egyszersmind új terhek is mennek át, mert az örökösök 100 esetben 99-szer bizonyosan kölcsönhöz kénytelenek folyamodni, hogy a hagyatéki költségeket, nagymérvben kiszabott hagyatéki illetékeket leróhassák!

Ez a képe megyénk földbirtokérték forgalmának a változásokat illetőleg, melyből a gazdaközönségnek semmi, a magas kincstárnak ellenben óriási jövedelme van!

A mi színházunk.

Városunk szintúgy a 70-es években sokkal nagyobb virágzásnak örvendett, mint a jelenben. Ez persze kissé úgy tűnik fel, mintha ellenmondás volna, de ha mélyebben hatolunk bele az érdemleges voltába, mindenki kénytelen beismerni, hogy állításunk igaz.

Friss emlékezetünkben van még különösen a 70-es évek eleje, midőn Eperjes ügyszólván mentő helye volt azon színigazgatóknak, kiknek más városokban nem a legbrilliansabbul folyt dolguk. Így

pl. a Mansberger társulata, mely Miskolcra alig vergődhetett át hozzánk, nálunk nemesak hogy lábra állott, hanem igen szép nyereséggel bucsúzott el.

Abban az időben pedig még nem volt fényes, a vidéki városokban parját ritkító állandó nemzeti színházunk; Thália papjai csak a városi nagy teremben tarták előadásait, melyek oly szép közönségnek örvendtek, a melyet jelenlegi szép színházunk igen ritkán lát együtt.

Nem ezélünk e helyütt az okokat kutatni, melyek a művészet iránt nagy érzékkel bíró közönségünk színházlátogatási kedvét megcsappanták, esu-pán egynemely intézkedésekre szándékoznánk az illetékes körök figyelmét felhívni, melyek talán hivatva volnának mélyen alvó szünügyünket új, pezsgő életre ébreszteni.

Azt mondanunk sem kell, hogy díszes színházunkból abszolúte semmiféle hasznunk sincsen, a mennyiben adósságon építvén fel azt, alig jövedelmez annyit, a miből a kamatokat lehet fedezni. Tehát még a holt tőkénél is rosszabb!

Eltekintve azonban az anyagiaktól, sajnálattal kell kijelentünk, hogy a szellemieket illetőleg is nagyon elcsalaktunk, midőn az állandó színház felépítéséhez kötött várakozást oly rutul látjuk meg-hiusulva.

Nem szorul bizonyításra, hogy nálunk a nemzeti színészet oly nemes s magasztos missiót volna hivatva teljesíteni, mint hazánk talán egy városában sem; . . . értjük a magyarosodás, a magyar eszme terjesztését!

Mig nem volt állandó színházunk, örökösen azon lovagoltunk, hogy e múzsa is az állandó hajlékot keresi, s a hol ezt nem találhatja fel, nem fejtethi ki oly fokú tevékenységet, mint a melyet városunk fejlett műérzékű lakossága méltán megkíván: nem, mert alig remélhetjük, hogy állandó színház híján jobb szintársulat telepedjen le falaink között, minek folytán a közönségben sem lehet a színházlátogatás iránt állandó lelkesedést felkelteni.

Az állandó színház felépült s Eperjes városa fölötté módon büszke is rá, csak hogy hát nincs benne köszönet, mert közönségünkben a színházlátogatás iránti kedv még jobban esett, mint valaha: valamire való igazgatót még kötélem sem lehet fogni a díszes épületbe, mely az egész színház-évad alatt csakúgy kong az ürességtől, — fényesen hirdetve

hogy én egészen más világításban látom a dolgot. Ha nincs ott kívül verekednie, akkor jöjjön haza, mert abból ugyancsak semmi hasznunk sincs, ha ő egy egész hajóhaddal kéjutazásokat teszen. Ez egy kissé drága multság! Tessék azonban engem jól megérteni, . . . mert hát nekem egyáltalában semmi kifogásom sincs a mi tengeri tisztjeink kirándulásai, kéjutazásai ellen, ha azok okszerűek, avagy nemzetgazdaságitag fontosak. Így példának okáért a Missisipit lehetne végig hajózni egy tutajon. — — —

No hiszen, kellett volna nézni, hogy dühöngött erre a minister úr! Bárki azt gondolhatta volna, hogy talán valami kihágást követtem el. Hanem hát én nem vettem ezt roz néven s csak annyit mondtam, hogy a vállalat felette olesó, valódi köztársasági egyszerűségű s teljesen biztos.

Erre aztán azt kérdezte a tengerészeti miniszter, hogy ki vagyok? s midőn azt feleltem neki, hogy a kormánytól vagyok alkalmazásban, ismét azt akarta tudni, hogy miféle minőségben? Azt válaszoltam, hogy — habár igen furesáknak tűnnek fel előttem e kérdések, amennyiben ugyan az on kormány tagja intézi azokat hozzám, — mégis megfelelő kivánságának s egyszerűen értésére adom, hogy esekélységem a conchologiai bizottságnál titkár. No dejszen! erre lett még csak aztán menydörgés!! Azzal végezte, hogy szobájából kiutasított, mondván: a jövőre csak a magam dolgával gondolkoljak. Első gondolatom az volt, hogy letévészt fogom indítványozni, minthogy azonban ez rajta kívül másnak is ártott volna, meghagytam őt állásában.

Legközelebb a hadügyminiszterhez mentem, a ki csak akkor volt hajlandó maga elé boesátani, midőn megtudta, hogy a kormánytól összekötésben állok. Ha fontos okaim nem lettek volna, bizonyára nem forszíroztam volna a bejuthatást. Minthogy a miniszter épen szivarozott, tüzet kértem tőle s előadtam neki, hogy az ellen épen semmi

kifogásom, hogy azon föltételeket, melyek alatt Lec tábornok s társai megadták magukat, — védelmezi, — de már a módot, mely szerint a nyugati térségek indiánjai ellen harczol, . . . azt nem hagyhatom jóvá. Felvilágosítván, hogy a csatározás nagyon is szörványos. Az indiánokat sürűbb tömegekben kellene egy alkalmas, jó helyre összehajtani, — gyűjteni, a hol mind a két fél számára elegendő élelmiszert volna — s így aztán egy általános mészárlást kellene rendezni. Mondtam, hogy az indiánokra nézve semmi sem volna annyira meggyőző, mint egy általános mészárlás, mindazonáltal, ha ő ezt nem tartaná jónak, úgy legbiztosabb szer volna még ellenök a szappan és a nevelés

— Igaz ugyan, hogy a szappan s nevelés nem hat oly gyorsan, mint a mészárlás, azonban végeredményében halálthozóbb, mert egy félig oveszavaldalt indiánus ismét fölépülhet, holott ha nevelés s mosni fogják, rövidebb vagy hosszabb idő multán, de mégis végét éri. E módszer alássa egész testi szervezetét, alámetszi lételének gyökerét. Uram, — végzém — az idő elérkezett, melyben a kegyetlenség feltétlenül szükséges. Alkalmazza a nyugati síkság rabló indiánjai ellen szappant s ABC-könyvet — és hagyja őket meghalni.

A hadügyminiszter erre azt kérde tőlem, hogy tagja vagyok-e a Cabinetnek? válaszolám, hogy igen. Tovább azután tudakozódott, hogy milyen állást foglalok el benne, mire azt feleltem, hogy a conchologiai bizottság titkára vagyok. Ezek után megparancsolta, hogy hivatalos-tisztelet-sértés miatt tegyenek dutyiba, s így a nap legnagyobb részében szabadságotól meg lettem fosztva.

Ezen eset után erősen föltettem magamban, hogy hallgatni fogok, hadd haladjon a kormány, a mint maga jónak látja! De hívott a kötelesség — s én engedelmekedtem. A pénzügyminiszterhez mentem.

— Mit parancsol? kérde tőlem.

Az a kérdés zavarba hozott.

TÁRCZA.

Azon okok, melyek miatt hivatalomról lemondtam.

— Mark Twain után. —

Szilárdan elhatároztam, hogy lemondok hivatalomról. Ugy látszott, hogy a kormánynak továbbra sincs kedve elhagyni az eddigi kerékvágást, jóllehet a keréknek hiányzott egy foga. Titkár voltam a conchologiai bizottságnál, — s e szép állásról mondtam le, — mert nagyon is világosan észrevettem, hogy a kormány többi tagja borzasztó hajlamot mutatott arra, hogy szavamtól a nemzet tanácsában megvonjon, minek folytán nem viselhettem továbbra is oly hivatal, mely saját önbecsülésemet is kétségessé tette. Ha tételenként akarnám felsorolni azt a sok sértést, melyet azon hat nap alatt, midőn a kormánytól hivatalos minőségben összekötetésben álltam, reám halmoztak, akkor elbeszélésem egy egész kötetet is kitenne. Elég ahhoz, hogy kineveztek a conchologiai bizottság titkárává! Bármily unalmas lett legyen is ez állapot, mégis eltűrtem volna, ha a kabinet többi tagjainál tapasztaltam volna az engem megillető tiszteletet. Hanem hát ez korántsem volt így! Mihelyest észrevettem, hogy egy-egy departments főnöke görbe utakon kering, tüstént félrefettem mindent s kötelességemhez hiven elnéztem hozzá, hogy jól megmossam a fejét, — — — és csodálatos! egyetlenegy esetben sem volt köszönet ilyenén eljárásomban. A legjobb szándékkal mentem a tengerészeti miniszterhez, mondván neki:

— Uram, én nem nézhetem, hogy Farragut tengernagy egyebet sem tesz, mint hogy hajóival ezél nélkül czirkál Európában, akár csak kéjutazáson volna. Ez mind igen szép lehet ugyan, csak-

Eperjes város műveltségi pártoló közönségének a szép, nemes s magasztos iránti közönyét. Azt igen jól tudjuk, hogy a város nem képes szubvenziót adni a színháznak, mert hiszen ez idő szerint még jó maga is erősen rá van utalva annak jövődelmére: — e bajon tehát, — mely maholnap valóságos „idült“ bajja mérgesedik el, — másképen kell segíteni.

Nem tudjuk, vajon lét-zik-e Eperjesen színházi bizottság, mert eddigelé még nem adta életjelét. Ha nincs, úgy mindenesetre jó lesz mihamarább megalakulnia s a mostoha viszonyok közé jutott színházat erőlyesen kezébe venni, hogy végre valahára abban a kellemes örömben részesüljünk, hogy nemesak szép színházunk, hanem abban egyszersmind játszó színészeink is vannak.

A színházi bizottság aztán Kassa város példájára szintén megtehetné azt az üdvös intézkedést, hogy az eperjesi színház gyámlatására országos segélyt folyamodnék s ennek támogatására a megye tekintélyes képviselőit is felkérné. Ha valahol helyén van e tekintetben az országos segély, úgy városunkban mindenesetre elsősorban, mert itt — a mint már említettük — oly magasztos missiót végez a magyar színészet, mely az államnak ép anyira — sőt talán még jobban, — érdekében áll, mint magának a városnak.

Ezenkívül szabad legyen még egyet megemlítenünk. — Más nagyobb városokban, — mint pl. Kassa, Szekes-Fehérvár, Győr, Marosvásárhely stb.: — léteznek az úgynevezett „Színpartoló-egylet“-ek; melyeknek feladatuk a színházlátogatást minél nagyobb mérvben előmozdítani.

Ezen egyleteknek élén az illető városok legbefolyásosabb emberei állanak, kik — csak hogy jól menjen a színészek dolga — épen nem átalnak személynesen gyűjteni bérlőket az igazgatónak.

Vannak nálunk is befolyásos egyének, kik bizonyára képesek volnának dominálni a közönséget, ... kik soha szebb tettet nem vittek véghez, mintha „Színpartoló egylet“-t alakulnának, s ez által megmentenék a város jó hírnevét, mely hajdan oly fényesen tündöklött a színészet egén.

E tárgyról különben annak idején majd bővebben is szólunk — s így talán mégis csak ráfordítjuk a hangadó körök figyelmét hanyatló színházi ügyünkre! F. Gy.

Valami ipariskolánkról.

Azt hiszem, e lap tisztelt olvasóit minden oly fontos mozzanat méltán érdeklí, mely a városunk anyagi és szellemi gyarapodásának, jólétének emelésére szolgál.

Igy bizonyára érdekelni fogja, ha a városunkban a törvény értelmében alapított ipariskola fejlesztése tekintetében hozott intézkedések időnkint a nyilvánosság elé kerülnek.

Nagyon kívánatos lett volna, ha a nevezett ipariskola létesítésének fázisai, a kezdeményezés, a megalakítás, megnyitás, a munka megindítása e lapok hasábjain ismertette lettek volna. Most már ezekre vonatkozólag, minthogy idejét multá, amennyiben két hónap óta buzgalommal foly az oktatás, mely iparos tanulóinkat végre valahára magasabb szellemi néveura lesz hivatva emelni, mely műveltebb iparos osztályt lesz hivatva teremteni, késő volna szót vesztegetni

— Rumos püncsöt! felelém gyorsan
— Uram, ha önnek valami dolga van velem, adja elő lehető gyorsan s röviden.

Erre azt feleltem neki, hogy igazán esodálkozom, hogy helyén valónak találta a beszélgetés tárgyát oly gyorsan megváltoztatni, amennyiben az ily bánásmód reám nézve föltötte sértő, mindazonáltal a körülmények tekintetbe vételével ez egyszer nem veszem komolyan a dolgot s áttérek a dologra. Szívére kezdtem beszélni, hogy hogy írhattott olyan határtalanul hosszú tudósítást. Előadtam, hogy az költséges, haszontalan s ügyetlenül van összeállítva: nincs benne semmi leírás, költsézet, érzés, — nincsenek benne hősök, semmi terv, semmi képek, — még csak fametszetek sem! Olyan biztos, mint a 2x2=4, hogy senki sem fogja olvasni. S különösen, ha még irodalmilag is számot akarja tenni, akkor több változatosságot kell művébe öntenie s őrizkednie kell a száraz szárszálhasogatásoktól. Mondtam neki, hogy a kalendáriumok közkedveltsége tisztán a bennök levő költemények s talányoknak tulajdonítható, miért is épen nem ártana egy pár talányt közzétenni az ő finanziaális tudósításából, mert ezen körülmény bizonyára nagyobb haszonnal járna a „tudósítás“ eladását illetőleg, mint a benne foglalt belső bevételek.

Mindezen dolgokat a legnagyobb előzékenységgel mondtam el, s a pénzügyminiszter mégis a leghevesebb kifakadásokra ragadtatta magát. Sőt annyira ment, hogy engem számárnak nevezett. Lehordott a képzelhető legrútabb módon s kijelenté, hogy — ha még egyszer hozzájövök s az ő dolgaiba avatkozom, — az ablakon keresztül dob ki. Erre azt mondtam, hogy inkább fogom a kalapomat s megyek, ha már a hivatalos állásomnak megfelelő tiszteletben nem részesíthetnek, — s csakugyan el is mentem. O excéja úgy bánt el velem, mint valami kezdő író. Ezek is rendszeren azt képzelik, ha első műveket a nyilvánosság elé boesájtják, hogy okosabb ember nincs náluk. Mindenki bliktri előttük.

Mondom, a korábban történt intézkedéseket mellőzve, csak az iparbizottság legközelebb megtartott ülésében történetekről fogok röviden referálni.

Ez ülésben legelőször azon kérdést döntötte el az iparbizottság, vajlon az ipariskola igazgatója minden hónapban beértesse-e a növendékek minősítési könyvecskéjét vagy sem? Az iparbizottság tökéletesen helyesen járt el, midőn nem ragaszkodván a törvény merev betűihez, azt határozta, hogy a minősítési könyvek bemutatása csakis az iskolai év végén történjék meg. A havonkénti bemutatás oly súlyos akadályokba ütköznék, hogy az egyáltalán nem lenne fogantatosítható. Hogyan is? Az iparos tanulók száma ma jóval meghaladja a 300-at, ki győzőnk munkával emnyinek minősítési könyvébe a haladást föltüntető adatokat bevezetni minden hó elején. E körülmény is mutatja, mily inpraktikusnak alkotnak nálunk gyakran törvényeket. Mintha bizony a fővárosi és vidéki iparos tanulókat egy kaptafára lehetne ütni, mikor ipariskolánkban mintegy hatvan növendék van, kik még a betűt és számot sem ismerik. Azért meglegészik az iparbizottság, ha az igazgató havonként csak az iskolába hanyagul járókat fogja bejelenteni.

Fontos mozzanat gyanánt említem fel, hogy a rajzoktatásban, három csoportra osztva, részesülnek a tanulók. A rajzoktatásra Bretz Sándor városi mérnök, Gamauf György coll. tanár és Kardos Gyula képzőintézeti növendék vállalkoztak. Továbbá, hogy a magas miniszter um 300 ftt sezályt utalványozott az ipariskolai költségek fedezésére.

Még egy nevezetes dologról kell számot adnunk. Az iparbizottság elnöke, Fuhrmann Andor, ugyanis azon jelentését terjesztette elő, hogy több iparos azzal a kérelemmel járult elője, hogy eszközölje ki, hogy az oktatás ne a meghatározott időben (szerdán és szombaton délután 2—4 óráig) történjék, mert ez nagy anyagi hátránnyal jár rájuk nézve, a mennyiben így mind a két délután teljesen el van veszve, hanem a tanítás ideje helyezzessék át az esti órákra. E kérdés fölött már az első ülésben nagy vita keletkezett. De a bizottság sok fontos oknál fogva az említett nappali oktatást találta legezlszerűbbnek és leghasznosabbnak s nagyon természetesen, mert ki követelhetné, hogy a fiatal tanuló elesigázva a napi munkától, este éber figyelemmel teljesítse a szellemi foglalkozást. Tudjuk magunkról, hogy bizony este jól esik a pihenés a napi fáradság után. Különb is a nappal a munka ideje, az est a nyugalomé, kivált — mint mondom — a fiatal erőre nézve. Az iparosok arra is hivatkoztak, hogy Kassán s más városokban is az esti órákra rendezték be a tanuló oktatását Megengedem. Csak hogy Eperjes se nem Kassa, se nem Budapest; nem rendelkezünk gáz vagy villamvilágítással. Hány petroleum-lámpa kellene a mi osztályainkba, hogy a gázvilágításnak megfelelően s ezenkívül nem kellene-e örökké rettegniük a működő tanerőknek, hogy mikor történik valami szerenésétlenség, mert bizony az a petroleum-folyadék néha nagyon furesán viseli magát, különösen ha avatatlan kezek is hozzájárulnak.

És azután gondolják meg azok az iparosok, hogy nekik is áldozatot kell hozniuk, ha azt akarják, hogy osztályuk műveltségben emelkedje; a haza jogosan megköveteli ezt tőlük. Ne törekedjenek arra, hogy annak a szegény iparos tanulóknak

A kormányval való összeköttetésem egész ideje alatt, úgy tetszett nekem, mintha semmit sem végezhetnék hivatalosan, anélkül, hogy kellemetlenséget ne szerezzek magamnak, — jöllehet mindig csak oly dolgokat bolygattam, melyeket hazámra nézve üdvöseknek véltem. A rajtam megesett jogtalanságból eredő fájdalom igazságtalan s gonosz követeltetésekre vezetett, ámbár igazán úgy tünt fel előttem, mintha a belügy-, hadügy- s pénzügyminiszter, valamint többen kollegáim közül az első perctől kezdve összeesküdtek volna ellenem, hogy a kormányzástól kizárjanak.

Azon idő alatt, hogy a kormányval összeköttetésben álltam, mindössze egyetlenegy kabinetülésben vettem részt. És ez elég volt nekem. A „fehér ház“ kapusa sehogy sem látszott hajlandónak engem beboesátani, míg végre erőlyes hangon azt kértem tőle, vajlon a Cabinet többi tagjai együtt vannak-e már? Azt felelte, hogy igen, — s én bementem. Együtt voltak mindnyájan, hanem azért senki sem kínált meg szókkal. Ugy néztek rám, mintha valami tolakodó volnék.

Nos, uram, kicsoda ön? kérdé az elnök. Átadtam neki névjegyemet, s ő olvasá: „Mark Twain, a conehologiai bizottság titkára“. Erre aztán tetőtől talpig végigméret, mintha soha s mmit sem hallott volna rólam.

— Ah, hisz ez, az a kiállhatatlan számár. — mondá a pénzügyminiszter, — a ki hozzám jött s azt parancsolta nekem, hogy tudósításaimba, akár csak a kalendáriumba, költeményeket s talányokat vegyek föl.

— Ugyanazon futóboond, — kontrázott a hadügyminiszter, — a ki tegnap azon tervvel jött hozzám, hogy az indiánok egy részét nevelés által semmisítsen meg, — a többit pedig mészárosassam le.

— Ebben a fiatal emberben arra a ficzkóra ismerék, — mondá a tengerészeti miniszter, — a ki e het folyamán ismételen ügyeimbe avatkozott. Búsítja őt, hogy Farragut tengernagy, — mint ő

minden esep zsirját csupán saját hasznukra szivják ki.

Több fontos érvel is felhoztak m g ez ülésen is, melyeknek elsorolása nagyon hosszúra nyulatna s tán unalmassá is tenné ismertetésemet. Elég az ahaz, hogy a téli hónapokban marad a status quo. S így van helyesen.

Léva y István.

Különfélék.

— Páspóki eből. Farsangi eből volt e hó 8-án az eperjesi püspök ur ő méltóságánál, melyen a megye, kir. törvényszék, a város előkelői, a cs. k. serezed és honvédség több tagja, valamint az összes kebelbeli papság élvezte ő méltósága ismert szives vendégszeretetét. A toasztok sorát ő méltósága a püspök nyitotta meg, poharat emelve vendégeiért, kik szives hívására megjelentek, kivánva hogy őket az egek ura, mint e megye s város, egyházi, világi s katonai vezérferfiat egyetértésben közösen munkálva hazánk s e megye boldogságát, sokáig éltesse. Utána a megyei főispán ur esetlely a politikai élet pártkülzdelmeit, annak következményeit, a zöld asztal mellett vitatott eltérő nézeteket ő itt a fehér asztalnál, melynél ő méltósága vendégeit összegyűjtötte s melynél mindenki keblét egy érzel tölti el, s ez a tisztelet s szeretet érzete ő méltósága a szives házi ur iránt, — érte emeli poharát, mint a ki alkalmat ad arra, hogy időnkint a legkülönbözőbb nézetűek is együtt találkozhassanak. Szitka ezredes ur a papságért, mint a melynek hivatása a katonasággal együtt küzdeni a jólétért. Rojkovics Sándor kanonok jó átgondolt s szépen előadott beszédben ő méltósága a püspökért s ismét a hadseregért emelte poharát. A legjobb kedélyhangulatban lefolyt fényes ebéd után, melynél 92-én vettek részt, a vendégeket, szétszólva ő méltósága magán termeiben, a jó kedv, még egy óránál tovább együtt tartotta.

— Városunk maccenása. Említettük annak idejében, hogy a Széchenyi-kör új zongorát akar venni, melyet azonban csak úgy szerezhethet meg, ha a kör védnöke, Szentandrassy Lajos hajlandó lesz az általa tett 500 frtnyi alapítványt visszatérítés mellett e célra átengedni. Mi egy perezig sem kételkedtünk abban, hogy a nemesen gondolkodó védnök úr akadályokat fogna gördíteni a kör ezen jóhiszeműleg hozott határozata elé s föltevésünkben oly annyira kellemesen nem esalódunk, hogy a védnök ur e tekintetben beleegyezésén kívül még 150 frtot adományozott az új zongora megszerzésére. Nagy ritkaság ma nap, hogy valaki annyira érdeklődjék a szellemiek iránt, mint Szentandrassy Lajos ur, miért is igen kedves kötelességünknek tartjuk a nyilvánosság előtt is hálás köszönetünket kinyilvánítani a kör nevében a minden szép, jó s nemes iránt lelkesülő védnök urnak!

— Az eperjesi Széchenyi-kör f. é. február hó 21-én szombaton esti 6 órakor a nagy teremben rendes évi közgyűlést ünnep-lyszerűen tartja meg, melyre a kör összes alapító, tiszteleti, rendes és esaládtagait tisztelettel meghívja. Eperjesen 1885. évi február hó 14-én. Mattyasovszky Tamás s. k. elnök. Targysorozat: 1. Titkári jelentés a kör 1884. évi működéséről. 2. Az 1883. évi számadások megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése. 3. Az 1884. évi számadások megvizsgálá-

mondá, — kéjtuzást tesz egy egész flottával. Ajánlata, hogy tutajon kellene kéjtuzást rendezni, sokkal nagyobb ostobaság, mintsem hogy érdemes volna ismételnem.

Mindezekre a következőket válaszolom:

— Uram! úgy veszem észre, hogy hivatalos működésem minden egyes aktusát roszhiszeműleg magyarázzák, továbbá azt is tapasztalom, hogy a nemzeti tanácsból ki akarnak zárni. Ha pl. egy szóval sem adták tudtomra s tisztán a véletlennek köszönhetem, hogy megtudtam, hogy kabinetülésnek kell lenni. Hanem hát hagyjuk mindezt. Minden, a mit tudni akarok, csak annyi, hogy ez kabinetülés-e itten, vagy nem?

Az elnök felvilágosított, hogy az.

— Akkor — folytatom — lássunk tüstént a dologhoz, a helyett, hogy az időt hol egyik, hol másik hivatalnok eljárásának eseten pirongatásával pocékolják el.

Erre a belügyminiszter békére hajló jóakaró modorával ezeket mondá.

— Fia! ember! ön félreérti a dolgot. A bizottságok titkárai nem tagjai a kabinetnek; sőt még a kapitolum kapusai sem azok, habár azoknak is látszanak lenni. Ezért tehát, bármily nagy hasznat huzhatnánk tanácskozásainknál az ön, több mint emberi bölcsességéből, — törvény értelmében mégis nélkülözünk kell azt. A nemzeti tanács ön nélkül kénytelen megtartódni; s ha ebből valami szerenésétlenség támadna — a mi igen könnyen megeshetik, — balzsamként hasson gondteljes lelkére azon tudat, hogy ön szóval s tettel minden hatalmában állót megtett a baj elhárítására. Fogadja áldásomat! Isten velünk!

Ezek a szelid szavak megnyugtatták bús szívemet, s én eltávoztam. Hanem hát a nemzet szolgálai nem élvezhetnek nyugalmat. Alig hogy beléptem a Capitoliumban levő hivatalos szobámba s lábaimat, akár egy népképviselő, az asztalra föltevém, a conehologiai bizottság egyik szenátora máris dühösen rámrontott, mondván:

lására hivatott bizottság kiküldése. 4. Az 1885. évi költségvetés megállapítása. 5. Szabályszerű időben esetleg bejelentendő indítványok tárgyalása. 6. A kör összes tisztségeinek betöltése. 7. Zongorajáték, ének, szavalat stb., melyekről kimerítőbb program az ünnepély alkalmával osztatik szét.

— **Az „Eperjesi daegylet“** márczius hó 1-én fogja megtartani 2-ik évi rendes közgyűlését. Felhívjuk a közönség figyelmét ezen egyletre, mely már igen sok alkalommal megmutatta, hogy életképes s erősen reméljük, hogy a dícsőséggel megcsinált uton mihamar elér ama célhoz, melynél csak díszere fog szerepelhetni városunknak.

— **Háziestély.** A Szécheny-körben a f. hó 21-én megtartandó közgyűlés után háziestély fog rendeztetni, melynek élén a szakválasztmány buzgó elnöke, Duka Róbert ezredes ur áll.

— **„A sarosmegyei jótékony nőegylet“** 1885. évi február 17-én, vagyis farsang utolsó napján, a helyben állomásozó 67. gy. ezred zenekarának szíves közreműködése mellett, helybeli árvaháza javára, Eperjesen, a „Fekete sas“ nagytermében jótékonykedés kedélyes táncmulatsígot rendez, melyre a t. ez. közönség tisztelettel meghívatik. Belépti díj személyenként 1 frt. Jegyek előre válthatók Schönfeld Hugó és Thrór Gyula urak kereskedésében s este a pénztárnál. A rendezőség azon alázatos kérelemmel fordul a n. é. közönséghez, miszerint a táncmulatsígon való tömeges megjelenés által ismét tanujelét szíveskedjék adni — a kitűzött jótékony ezéllal szemben — eddig is tapasztalt érdeklődésének, rokonszenvének és áldozatkészségének. Ennek reményében a jótékony ezéllal történendő minden legkisebb fellépzést a legmelegebb köszönettel fogad és hirlapilag nyugtázza a rendezőség.

— **Iparos testületek.** Az új ipartörvény életbe lépése folytán szükségessé válik az iparostestületek megalakítása is. Ennek kezdeményezése természetesen az illető városok tanácsait illeti, melyek megyénk 3 szab. kir. városában e tekintetben még abszolúte semmit sem tettek. A kassai iparkamara fel akarván rázni az alvó városi tanácsokat, egyik legközelebbi ülésében elhatározta, hogy Eperjes, Bátfán s Kis-Szeben város tanácsaihoz felhívást fog intézni, hogy hassanak oda, miszerint az ipartársulatok minél hamarabb megalakuljanak nevezett városokban. Az ipartársulat megalakításához az iparosok 2/3-ad részének beleegyezése kívánatik meg. Nem lesz érdektelen e helyütt felemlitenünk, hogy Eperjesen 163, Bátfán 110 s Kis-Szebenben 110 iparos van.

— **Az országos vörös-kereszt egyesület** eperjesvárosi fiókja f. é. február 17-én, kedden délután 2 1/2 órakor tartja a városi tanácssteremben évi közgyűlést, melyre a fiókegyesület t. ez. alapító és rendes tagjai ezenel tisztelettel meghívattak. Tárgy: 1. A múlt évi működésről szóló jelentés. 2. A folyó év teendőire nézve előterjesztendő javaslat. 3. A pénztár állásáról szóló jelentés. 4. A pénztár megvizsgálásával megbízandó választmány kiküldése. 5. Az alapszabályok 11-ik §-a értelmében a már tényleg megüresedett választmányi helyek betöltése, a választmány első évi kisorsolása s az ekként üresedésbe jött helyek választás utján való betöltése. 6. A netán teendő indítványok. Kelt Eperjesen, 1885. február 10-én. Semsey-Kosch Cornélia s. k., elnök. Péchy Zsigmond s. k., elnök. Agoston Károly s. k., titkár.

— Hol az ördögbe csatangol egész nap?

— Erre azt feleltem, hogy — ha ehhez rajtam kívül még másnak is van köze, — úgy a kabinet-ülésben lettem volna.

— Kabinetülésben? No, arra már csakugyan kíváncsi vagyok, hogy mi a manót kereshetett maga ottan.

— Előadtam neki, hogy tanácsért jártam ott. — bizonyosság okáért azonban éreztettem vele, hogy a dologban ő is részes volna. Erre aztán a szenátor úr szemtelen kezdett lenni s azzal végezte, hogy már három nap óta keres, hogy velem egy a Conchologia fahájába tartozó s gyönyörű, ugorkakagyló, tojaskagyló és tudom is én, hogy miféle kagylókra vonatkozó jelentést leírasson, — és senki sem volt képes engem meglelni.

— Ez már sok volt! Erre aztán a titkár úr (már mint jó n. agam!) beadta a derekát.

— Uram! — feleltem, — ön azt hiszi talán, hogy én a 6 dollár napidijért dolgozni akarok? Ha ez a nézete, úgy engedje meg, hogy a conchologiai bizottságnak azt ajánlhassam, hogy más valakit béreljen magának, mert én semmiféle factiónak nem vagyok a rabszolgája. Vonja vissza lealacsonyító ajánlatát, — szabadságot kérek, vagy halált!

— Ezen órától kezdve nem álltam többé a kormánytól semmiféle összeköttetésben. Gorombán visszautasították a miniszterek, visszautasították a kabinet, s végre még az elnöke is azon bizottságnak, melynek díszvéni lenni voltam hivatva, . . . elkerültem az üldözötést, veszélyes és kísértésbe hozó borzasztó nagy hivatalomat elesaptam magamtól s vérző hazámat ép a veszély órájában hagytam el.

— Mindazonáltal az államnak mégis tettem bizonyos szolgálatokat, miért is beküldtem a szám-
látam.

S z á m l a .

— Az „Egyesült Államok“ tartozása Mark Twain úr, a conchologiai bizottság titkára ellenében a következő:

— **Polgári társaskör** Hogy a helyben 17 év óta fennálló „Polgári társaskör“ jövőben alapszabályait megállapítsa, a t. évi február hó 2-án tartott rendes évi közgyűlés egy bizottságot küldött ki, melynek feladatává ítéltett városunk — főképp önálló iparos — lakosságát felhívni, az egylet kötelekibe magát felvétetni. Tájékozásul közöljük, hogy a közgyűlés határozata értelmében minden új tag 1 frt felvételi díj és évenként — vagy 1/4 évi vagy pedig havi részletekben — 6 frtnyi illeték fizetésére kötelezi magát. Egyébiránt a be- és kilépés módjairól az egyleti alapszabályok 9. §-a határoz. Krajzell Kálmán, a kiküldött bizottság elnöke.

— **Statisztika.** A múlt hónapban Eperjesen 37. Bátfán 21 s Kis-Szebenben 5 gyermek született; meghalt pedig Eperjesen 42. Bátfán 18 s Kis-Szebenben 8 egyén. E számokból kivehető, hogy a halálozások száma a születéseket 9-el felülmulja (megjegyzendő, hogy 4 gyermek halva született), mely körülmény népességünk szaporodását nem a legjobb színben tünteti elő.

— **Utepités.** A közmunka s közlekedési miniszterium denique megadta az engedélyt a giráltszvidniki ut kiépítésének befejezésére, ugyazintén az Ondován keresztül vezető nagy hid építését is engedélyezte. Mindkét dolog annyiban örvendetes az ottani vidék lakosságára nézve, a mennyiben különösen télen, valamint az őszi s tavaszi sáros időben Giráltról Szvidnikre alig lehetett vészély, megfeneklés nélkül utazni, az Ondova folyón való keresztülmenés pedig valóságos istenkísértés volt.

— **Állami segélyek.** A vallás s közoktatási miniszterium a kriványi községi iskolát 777 frt, a kis-szebenit 867 frt, a berzevizei óvodát 300 frt, az eperjesi s bátfai iparos iskolákat 300–300 frt és Soltész András, bátfai tanítót 20 frtnyi segélyben részesítette. Jó lélekkel mondhatjuk, hogy ha valahol, egy megyénkben bizonyára helyén van az állami segély a tanügyet illetőleg, mert míg egyrészt népünk valóságos földhöz ragadt szegény, addig másrészt a magyar szellemben való népnevelés nemcsak magának a népek, hanem az államnak is fontos szolgálatot tesz e határszéli megyékben.

— **Állami községi iskolák.** A vallás s közoktatási miniszterium legújabbán elrendelte, hogy Berettőn, Berezalján, Hanusfalván, Kőszegen, Kurimán, Lemesen, Péchujfalván, Sebes-Kellemesen és Zborón még ez év folyamán állami községi iskolák állítsanak fel. A rendelet ugyan a helyi körülményeknél fogva alig lesz foganatosítható, mindazonáltal igen sok olyan község van, mely maga kéri az állami iskolát, miért is örvendetes tudomásul vesszük a magas rendeletet.

— **Adóbehajtás.** A múlt január hónapban egyenes állami adó címén megyénkben összesen 18813 frt 16 1/2 kr. lett behajta, a mivel szemben még mindig 189816 frt 67 1/2 krnyi adóhátralék szerepel. E lángha adóbehajtást eléggé indokolja a múlt évi termény-áresökkenés, melynek káros voltát gazdáink nagyon is érzik.

— **Nekrológ.** Ugarkovics 67-ik gyalogezredbeli százados, ki városunk társadalmi életében is igen kedvelt személyiség volt, a 12-ről 13-ra követhető jelenen Kis-Szebenben szélhűdés következtében hirtelen meghalt. A boldogult csak egynehány hónap előtt vette feleségül városunk egyik kedves

Tanácskozás a tengerészeti miniszterrel	50	dollár
„ a hadügyminiszterrel	50	„
„ a pénzügyminiszterrel	50	„
„ a kabinettel (nem számítok semmit)		

Mérföldpénz Jeruzsálemig s onnan vissza, — via Aegyptom, Algier, Gibraltar	14.000	mérföld	à	20	cent	2800	„
Titkári fizetésem a conchologiai bizottságnál 6 napra a 6 dollár						36	„

összesen: 2986 dollár

Ezen számlának egyetlenegy tételét sem fizették ki, kivéve ama 36 dollárnyi esekélyiséget, melyet titkári fizetésfejjében kaptam. A pénzügyminiszter, ki az utolsó perezig üldözött, egy tollvonással megsemmisítette a többi tételt s egyszerűen csak annyit jegyzett meg a margón, hogy „nem érvényesítették.“ S hogy csak egyet említsek, a delegátusok mégis felszámítják mindig a mérföldpénzt ide s vissza, habár soh'sem mennek vissza, ha már egyszer itt vannak.

Most már teljesen kész vagyok hivatalos működéssel. Az olyan titkárok, kik el vannak küldve arra, hogy esalatkozni fognak, megmaradhatnak állásukban. Egy egész legiöt ismerem e fajtából, kik a miniszteriumokban ülnek, de azért sohasem lesznek kiértesítve arról, hogy mikor lesz kabinetülés, — — kiknek tanácsát az állam fejei sohasem kéri ki, ha háború, pénzügy, avagy kereskedelmi ügyek vannak napirenden, . . . és a kik mégis napnap mellett ott gubbasztanak hivatalaikban s dolgoznak. Igen jól tudják, hogy az állam nem nélkülözheti őket, s ezt fitogtatják is úgy modoruk, mint tartásuk által a restaurációkban.

Ismerek egyet, kinek összes munkája abból áll, hogy az egyes hírlapokból apró dolgokat kell kioldoznia s azokat egy arra rendelt könyvbe be-
ragasztania, — — naponta 8–10 ilyen ollózást végez. Nem csinálja ugyan ügyesen, hanem hát mégis úgy, a hogy legjobban tudja. Ez mindenesetre farszót, izgatott s szellemet ölo munka, és mind-

s szelleműs leányát, Taty Emiliát, — kinek hártalan fájpalmában a legosztóbb részvétellel sz-takozunk!

— **A magyarosodást s népnevelést** Sarosmegyében terjesztő egyesület igazgató-választmánya múlt hétfőn tartotta ülését Berzevizi Tivadar ez alkalomra felkért elnöklete alatt (Báno József elnök Budapesten időzik, Szentandrassy Lajos alelnök pedig beteg) Elnök örömmel tudatta a jelenlétűkkel, hogy az országban lévő egyes pénzügyintézetekhez szétküldött kérelemlevelek egynehány már vissza is érkezett, s alapos a remény, hogy az így begyűlt adományok tekintélyes összegre fognak rügni. Ezután a berzevizei óvoda felépítésére vonatkozó s a számvizsgáló bizottság által előterjesztett számadások hagytak jóvá. A választmány hártalan örömmel vette tudomásul a nméltóságú m. kir. vallás s közoktatásügyi miniszter úr abbéli ígéretét, hogy minden egyes, az egyesület által felállítandó óvoda költségeinek fedezését — a mennyiben azokat sem az egylet, sem az illető községek nem volnának képesek fődözni — pótolni fogja. Határozatott továbbá, hogy ezentúl az egylet által felállított minden óvoda külön-külön lesz köteles költségvetését, a bevételek s kiadásokat illetőleg betervezni. Legfontosabb mozzanatait képezte az ülésnek Plaveczy József, somosi plebánus indítványa, mely szerint ő hajlandó s késznek nyilatkozott Licsérten igen esekély kiadás mellett óvodát felállítani. Az épülete egyszersmindenkorra csak 100 frtot kér, a mi pedig az óvónót illeti, biztosítja a választmányt, hogy a licsértei tanító neje ki tökéletesen bírja a magyar nyelvet, évi 150 frt esekély fizetés mellett elvállalja a nehézséget. Főtiszt, Plaveczy indítványa tetszéssel fogadtatott s elhatározták, hogy a 30 frtot — mely segélyben minden felállítandó óvoda részül — kiadják s azonkívül a 100 frtot is előlegezik az épület megszerzésére; az óvónót illetőleg pedig biztosítják a főt. urat, hogy azon esetben, ha az egyesület s a község nem lesz képes az évi díjat előállítani, a miniszter úr fentebb említett ígérete elég garanciát nyújt annak biztosítására. Több mint valószínű tehát, hogy Licsérten nemcsak óvodának lesz. Elnök ezután tudatja, hogy a Duka Róbert úr által rendezett jótékonykedés színelőadás tisztajövedelmének egyharmadrészét, 41 frtot az egyesület köszönettel átvette. Végül határozatott, hogy csakis akkor fog máj gyűlés tartatni, ha abban az elnök, vagy az alelnök is résztvehetnek s akkor fognak határozni az évi közgyűlés megtartása fölött is, mely azonban márczius hó vége, avagy ápril hó elejénél később semmi szin alatt sem tartatik meg.

— **Vesztégyár.** Szedikerten 2 drb. szarvasmarha tüdővészbetegnek, Borosztó s Bogdányban pedig a juhállományban 155 drb. rühel lepett juh találtatott, minék következtében az említett községekben a vesztégyár elrendeltett.

— **Elveszett községi pécset.** Kapi-Németfalu község bírja még ez év elején elvesztette a község pécsetjét, miért is az alispáni hivatal annak érvényen kívül való helyezését rendelte el.

— **Szédelgő.** A múlt héten városunkban egy izraelita ifju járt kéregetni könyöradományokat nyomorban lévő családja részére. Ökmányok s bizonyítványok voltak birtokában, melyek azt tanusították, hogy atyja az 1848-iki szabadságharcban esett el. Az egészben az a legnagyobb, hogy

ezek daczára csak 1800 dollárt kap érte. Ez a fiatal ember a magához hasonló agyvelővel más foglal kozásnál ezeket s ezeket halmozhatna fel, ha csak akarná. De ő nem akarja, — mert szíve hazájához húz, melynek állhatatosan szolgálja lesz mindaddig, a míg csak egy „Ollózó-könyv“ létezik. Ismerek továbbá titkárokat, a kik még csak helyesen írni sem tudnak, de azért tudományukat, melylyel rendelkeznek, nemeslelkűleg hazájuk oltárjára rakják le s szenvednek és túrneik évi 2500 dollárért. A mit ezek az emberek megirnak, azt más titkároknak újra meg kell írniok, — — hanem hát, ha valaki a töle telhetőleg legjobbat megteszi hazájáért, nem volna illő s méltányos, hogy a honháza panaszkodnék munkája ellen! Sőt vannak titkárok, a kiknek nincs is titkári állomásuk, hanem ők azért várnak, még pedig túrelmesen várnak egy kis üresedésre — s az alkalomra, hogy hazájuknak segítségére lehessenek — és ezek a szegény emberek várakozásukért alig kapnak mindössze 2000 dollárt évente. Nagyon szomorú dolog ez, . . . igazán nagyon szomorú! Ha egy-egy képviselőnek olyan barátja van, a ki képes volna ugyan, (?) de nincs foglalkozása, melyben nagy tehetségeit érvényesíthetné, akkor a hazának ajándékozza őt — s beszúrja valamelyik miniszteriumba titkárnak. Ott aztán a szerencsés ember élethossziglan rabszolgamunkára van kárhoztatva — a haza javára, mely nem is gondol vele, sőt még csak annyi részvétet sem tanusít iránti, hogy hivatalos aktákkal foglalkoztatná — — 3000 dollárt!

Ha a különböző miniszteriumokban alkalmazott titkárok névjegyzékét azon adatokkal összehasonlitanám, melyekből az derül ki, hogy mit kell dolgozniok, s hogy mit kapnak munkájukért, akkor a napnál is világosabban kiderülne, hogy fél annyi titkár sinek, mint a mennyinek lenni kellene, s hogy azok, kik tényleg alkalmazva vannak — a felét sem kapiák annak, — a mit kapiok kellene!

